

Sortir de la zona de confort

Yasmina Reza
publica la novel·la
'Babilònia' / ACN

BABILÒNIA
Yasmina Reza

Traducció: Oriol Sánchez Vaqué
Editorial: Anagrama, 2017
Pàgines: 207
Preu: 16,90 euros

Yasmina Reza examina amb lupa la raresa dels detalls i de les banalitats diàries. Una observació atenta de la quotidianitat que agafa especial volada amb l'homenatge que *Babilònia*, la seva última novel·la, ret a *Els americans*, el llibre de retrats de gent al carrer amb què el fotògraf Robert Frank va donar un bon cop de puny al fals optimisme de la postguerra dels anys cinquanta als Estats Units.

A l'obra de Frank s'hi refereix sovint la nova tragicomèdia de Reza, que projecta una mirada esmolada, i a estones sarcàstica, sobre les debilitats humanes. De fet, la majoria d'obres teatrals i de novel·les de l'autora convertida en vedet de la literatura gràcies a *Art* ho són. Perquè la vida té molt de tragicomèdia i Reza hi té la mà trencada a retratar trossos de realitats en què hi ha una mica de tot.

Amb un títol que fa al·lusió a un psalm amb què els jueus a l'exili ploren Jerusalem, *Babilònia* té com a narradora una enginyera de patents de l'Institut Pasteur que ha entrat en la seixantena, ha perdut la mare fa poc i enfila la maduresa tenallada per la monotonia: té una feina sense entrebancs que l'ha de dur a una jubilació convencional i un matrimoni pel qual ha perdut la passió.

Apujar la intensitat

Per trencar la rutina, prepara una festa de celebració de la primavera de la qual ens n'assabentem a través d'un monòleg interior (a l'estil de *La senyora Dalloway* de

Virginia Woolf) que ocupa el primer terç de la novel·la i ens prepara per a la segona part: la festa amb amics i veïns, en la qual la fórmula Reza apuja un parell de graus la intensitat gràcies a uns diàlegs irònics. Però l'autora de *Feliços els feliços* (novel·la en què ja abordava els temes de l'edat, la solitud i els convencionalismes) reserva una de les seves armes més efectives: l'efecte efervescent d'alegre lleugeresa –com un cava literari– per a després de la festa, quan un veí de la enginyera pica a la porta del pis per confessar-li un fet greu. A partir d'aquí, *Babilònia* es trans-

forma en un *thriller* amb cadàver, que Reza utilitza per explorar amb l'estil directe i entretallat que la caracteritza (*Un déu salvatge*) com afloren les emocions quan es posa en risc la zona de confort i no s'està segur de gairebé res.

Premi Renaudot 2016, *Babilònia* recorda molt *Un déu salvatge* perquè darre d'una calma aparent s'hi amaguen els sentiments fins que un esclat trenca la monotonia. Les dues estripen les parelles, dinamiten les convencions i rebaixen una cruesa terrible amb tocs irònics i mordàços. Reza en estat pur. *

JUVENIL FERRAN AISA

Trilogia 'La llum d'Artús', un viatge al passat

Raimon Portell (Barcelona, 1963), va estudiar filologia i ha col·laborat a publicacions especialitzades en viatges, com a la revista *Altair*. Ha aconseguit diversos premis periodístics i va ser director de la revista *Descobrir Catalunya*. Ha publicat llibres de viatges, d'assaig i novel·les. El 2005 va rebre el premi de la Crítica Serra-d'Or pel llibre *Vull una corona*. També ha publicat *Pirineu català*, *El somni del jaguar*, *L'ombra de Venècia* i *Una cançó de cap verd*; també ha conreat l'assaig educatiu i és coautor, amb Salomó Marqués, d'*Els mestres de la República* (2006).

Ara, amb *Camins de nit*, Portell inicia la seva obra més ambiciosa, una trilogia novel·lada. *Camins de nit* és el primer volum de la trilogia *La llum d'Artús*. Aquest primer llibre consta de 31 capítols de lectura fàcil i agradable. Capítol a capítol es va desfent o embolicant més la trama. Tant la protagonista com el lector es mantenen en la mateixa línia de misteri.

La protagonista de la novel·la és la Rut, una nena de dotze anys que viu en una ciutat en guerra. La ciutat està controlada amb mà de ferro per la Guàrdia de Reserva. De nit s'hi acosten dirigibles que deixen

caure bombes. La mare i el pare de la Rut han desaparegut, per això viu amb una tia, que considera la nena com una càrrega. Un dia, a l'escola, el director li presenta el professor Argimon, director de la Biblioteca Artús, que li demana si pot ajudar-lo a endreçar i actualitzar el catàleg. Per a la nena, qualsevol cosa és millor que tancar-se al pis de la tieta.

La Rut aviat s'assabentarà que no tot és tan fàcil com sembla. Al seu voltant apareixen interrogants i, sense adonar-se'n, es veu embolicada en una trama que la deixa sense alè. De cop i volta l'escenari se situa

La Rut vi

Novel·la negra fotogràfica

No se sap ben bé si aquest llibre inicia una sèrie de novel·les negres que tindrà com a protagonista la intrèpida policia alemanya Erika Erne-mann o bé si és l'entrada a una experiència narrativa al voltant del món de la fotografia. El que està clar és que l'autor treballa per obrir una saga de relats en què l'art de la imatge sigui fonamental perquè la paraula ben teixida millori la història que explica. *L'objectiu del crim*, com el seu nom indica, n'és una bona primera dosi narrativa. Un relat que salta de Berlín a Kíev amb desenllaç a Barcelona, en dues èpoques i escenaris ben diferenciats. D'una banda, el segrest dels treballadors de l'empresa Contax de Berlín per obrir una fàbrica de màquines de fotografiar a Kíev, just després de la Se-

gona Guerra Mundial. De l'altra, una policia barcelonina que en la dècada del 1960 intentava rentar la cara de la seva actuació més repressiva i silenciava els assassinats.

L'estructura narrativa va intercalant fragments del diari d'Erika en el torturat rapte a Kíev i la seva arribada a Barcelona 16 anys més tard, com a membre de la policia del seu país per investigar l'assassinat de dues noies alemanyes. Un relat que va agafant intensitat a mesura que s'encadenen coincidències entre les dues històries i també connexions entre les fotografies que ha anat captant una mateixa càmera Contax en tots dos escenaris. Imatges de terror, en tots dos casos: a Kíev hi trobarem una tortura massiva, amb violència psíquica, física i sexual a dojo. Primer s'han endut la maquinària de

la fàbrica Contax de Berlín i després segresten el personal que la fa anar. Tota mena d'agressions individuals i col·lectives al personal femení raptat són reflectides en uns fets que volen recordar la cruel actuació de l'exèrcit rus en un cas històricament documentat. L'Erika, que no perdona tant de dolor, surt uns anys després en llibertat i es fa policia per lluitar contra aquest mal. Una feina que compaginarà amb la seva afició a la fotografia.

A Barcelona, la protagonista haurà de lluitar primer per fer front a la desconfiança de la policia espanyola, malgrat ser enviada pel govern alemany. I després haurà d'afrontar les traves que posa el consolat barceloní d'aquell país per investigar fets passats en els seus recintes. Amb unes quantes tortures i assassinats més s'arriba a un desenllaç inquietant que sorprèn tant la protagonista com el lector.

Un llenguatge dur, agressiu, directe i sense concessions, molt de novel·la negra, en les accions i reaccions violentes, s'intercala amb una llengua distesa, suau, a vegades poètica a l'hora d'encarar-se amb la fotografia com a art. Un contrapunt atrevit del relat que l'autor pensa seguir en els llibres següents de la sèrie: "La fotografia sempre m'ha acompanyat en el meu recorregut artístic", afirma Trigo en una entrevista. Tant és així que la figura d'Erika li ha inspirat una fotògrafa alemanya amiga que ha explicat la seva història.

Un pas endavant d'aquest escriptor i fotògraf nascut a Galícia i amb un bon reguitzell de llibres publicats, els més recents, *El port del nou món* (2011) i *Les veus del Liceu* (2015). L'autor també ha fet exposicions individuals de fotografia a diferents ciutats espanyoles. *L'objectiu del crim* inicia amb bon peu la sèrie narrativa *Manual Lens* que unirà fotografia i literatura com a llenguatge propi narratiu. *

Xulio Ricardo Trigo
és fotògraf, a més de novel·lista
JUDIT FERNÁNDEZ

L'OBJECTIU DEL CRIM
X.R. Trigo

Editorial: Edicions B
Barcelona, 2017
Pàgines: 356
Preu: 18 euros

atja al passat rural del XX / ARXIU COMARCAL GARROTXA

en un altre món, més ben dit, en el nostre món, però no tal com el coneixem. És com si hagués entrat en una dimensió desconeguda i hagués anat a parar a l'inici del segle XX, quan el transport es feia amb tracció animal i els pobles estaven connectats per camins de ferra-dura. Semblaria un altre món si no fos pels topònims dels pobles.

Tot i que és el moment en què apareixen els primers automòbils i els primers ginys voladors, la vida rural manté els signes ancestrals, mentre a la ciutat ja tenen avanços tecnològics com el llum de gas i els telèfons. La

CAMINS DE NIT
Raimon Portell

Editorial: Barcanova
Barcelona, 2017
Pàgines: 342
Preu: 14 euros

gran aventura ha començat. La Rut no sap que s'ha posat en marxa una complexa trama amb interessos foscos i es veu abocada a una aventura plena de preguntes sense resposta que la farà anar més enllà del que es podia imaginar.

L'autor, naturalment, en tractar-se d'una trilogia, no resol tots els misteris en el primer llibre, però sí algunes preguntes. Caldrà esperar els volums següents per saber quines seran les respostes que aporta aquesta llum d'Artús. Un segon llibre que, segons explica Raimon Portell, ja està preparat. *